

meeqqat ADHD-illit

ADHD

Udgivet af den grønlandske foreningen for
ADHD og autisme, (U.S).
Med tilladelse fra ADHD-Foreningen i Danmark.

Tekst: ADHD-foreningen i samarbejde med
journalist og læge Jan Andreasen
Oversættelse: Toornaq Consulting
Stort forsidefoto: Leiff Josefsen
Øvrige fotos: Info Design ApS
Produktion af grønlandsk udgave: Info Design ApS

Tryk:
1. oplag: 2.000 eksemplarer

PAASSISSUTISSAT - naatsumik

ADHD sunaana?

Naqinnerit ADHD tassaapput "Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder" – isumaqarlunilu alapernaasernikkut, sammisaqarnikkut pinasuartarnikkullu akornuser-sorneqarneq.

Naliliissut ADHD akuerisaavoq. Naliliissummut ilisarnaatit amerikamiut nalileeriaasianni DSM-TV-mi nassuiarneqarput, WHO'p nalileeriaasia ICD-10 ilanngullugu Danmarkimi atorreqartartoq.

Siusinnerusukkat ADHD Danmarkimi Sverigemilu taaguuteqartinneqarpoq DAMP (Deficits in Attention, Motor control and Perception), alapernaasernikkut, timip aalatissinnaaneraticut ajornartorsiuteqarneq, timimit avatangiisinillu malugissut-sikkut paasinnissinnaanermik suliarinnissinnaanermillu ajornartorsiuteqarneq.

ADHD aamma DAMP assigiissuteqarluarput. Meeqqat DAMP-ertut ADHD-mi najoqqutat arlalippassuit atorpaat. ADHD-mi malunniutit aamma DAMP-imi tamaticut atuuttarput. Taamaattaaq aalasinnaassut-sikkut maluginniutitigullu ajornartorsiutaasut ADHD-mi nassaassaapput. Tamanut atuuppoq ajornartorsiutit ataatsikoortut atuuttarlutik, soorlu ilikkagaqarsinnaanermik akornartorsiutit tarnikkullu akornutaasut assigiinngitsut.

ADHD-t assigiinngitsut

ADHD-t assigiinngitsut pingasuupput. Immikkoortut ataasiakkaat ajornartorsiutit atuunnerusut aallaavigalugit immikkoortinneqartarput:

- **ADHD – alapernaasernikkut akornutit atuunneruneri**
- **ADHD – uniffeqanngineq tassanngaannariartarnerlu atuunneruneri**
- **ADHD – alapernaasernermit akornuteqarneq aamma uniffeqanngineq tassanngaannariartarnerlu ataatsikkut atorneruneri.**

DSM-IV malillugu ADHD-mik naliliinermut najoqqutat

A. Najoqqutat uku arlaanni atuunneri eqquutsinneqassapput 1. alapernaasersinnaanermik akornuteqarneq imaluunniit 2. uniffeqannginneq/tassanngaannariartarnerlu.

1. Alapernaasersinnaanermik akornuteqarneq

Malunniutit makku arlaat ikinnerpaamik 6-it alapernaasersinnaannginnermi sivi-kinnerpaamik qaammatini 6-ini atuussimassapput, meeqqat peroriartornerani tulluutinngitsut eqqutinngitsullu.

a) Immikkuualuttunut malussanngikkajunneq imaluunniit atuarfimmi, suliffimmi sammisaniluunniit allani peqqissaanngitsumik kukkusarnerit

b) Suliaqarnermi pinnguarnermiluunniit alapernaasernermik aalajangiussisinnaanngikkajunneq.

c) Oqalulluni toqqaannartumik saaffineqarnermi tusarnaanngitsutut isumaqarluni.

d) Ilitsersuutit inernissaannut malinnaan-

ngikkajunneq kiisalu atuarfimmit suliasat, angerlarsimaffimmi pisussaaffiit imaluunniit sulinermi suliasat naammassinngitsoortarneri (akerliuniarneq imaluunniit ilitsersuutinik paasinninnginneq pequtaasanngillat).

e) Suliassat sammisassallu aqqissuunnissaat ajornakusoorutigisarneri

f) Suliassat eqqarsariaatsigut kipisuitsumik isumagisassat qimarratigikkajullugit, nuannarinagit imaluunniit aallunnissaannut akerliulluni (soorlu atuarfimmi suliasat imaluunniit ilinniagassat).

g) Atortut suliassanut sammisassanulluunniit atugassat tammartarneri imaluunniit tammaasarneri (pinngussat, atukkat imaluunniit allaatit).

h) Avataanit sunnerneqarnernit akornusorneqakkajunneq

i) Ulluinnarni sammisani puigukkajuttarneq.

2. Uniffeerunneq/-tassanngaannariartarneq

Malunniutit makku arlaat ikinnerpaamik 6-it uniffeeruttarnermi/tassanngaannariartarnermi sivikinnerpaamik qaammatini 6-ini atuussimassapput, meeqqat peroriartornerani tulluutinngitsut eqqutinngitsullu.

Uniffeeruttarneq:

- a) Assaat isikkallu uninngatinnissaannik ajornakusoortitsineq, issiavimmi pikillunilu nimeruaarneq.
- b) Inimi atuarfiusumi issiavimminit qimagukkajunneq imaluunniit pisuni allani issiavimmini uninngasariaqarnissaq naatsorsuutigineqarpat.
- c) Qallukkajuttarneq, pisunilu tulluutinngitsumik arpasaqattaarneq (inuusuttuni inersimasunilu eqqissiveerunnermik misiginerusarpoq).
- d) Pinnguarnermik ajornakusoortitsineq kiisalu nipaatumik eqqissisimasumillu sunngiffimmi sammisassanut aallussinissaq ajornakusoorutigalugu.
- e) Imaakkajuttarluni "piffissaq tamaat ingerlaavarneq" imaluunniit isumaqarnarluni motorimik ingerlanneqartoq.
- f) Arlalitsigut oqaluinnartorujussuuneq.

Tassanngaannariartarneq:

- g) Apeqqutit naallugit oqaatigineqanngitsulluunniit akissutissanik oqartuukkajunneq.
- h) Tullinnguunnissaminut utaqqinissaminik ajornakusoortitsineq.
- i) Allat oqalunniartut kipsisittarlugit imaluunniit allat killissaat qaangertarlugit (soorlu allat oqaloqatigiittut, pinnguartut imaluunniit unammisut akornuserlugit akuliuffigisarlugit).

B. Uniffeqannginnermi/tassanngaannariartarnermi aammalu alapernaasertannginnermi, periarsinnaanerup annikillineranik kinguneqartut 7-inik ukioqalinnginnermi takkussimasut ilisarnaataasa ilaat:

C. Periarsinnaanerup annikillinera ataqatigiissuni marlunni arlalinniluunniit pisarpoq (soorlu atuarfik/suliffik aamma angerlarsimaffik).

D. Inooqatigiinnikkut, ilinniarnikkut imaluunniit sulinikkut periarsinnaanermi malunnartumik annikillisimanagera erseqqissumik uppersaateqartussaavoq.

E. Malunniutit peroriartornermi akornuteqarnerup, skizofreneerup imaluunniit tarnikkut allaatigut akornuteqarnerup kingunerisariaqanngilai, kiisalu imaassanngilaq malunniutit tarnikkut allatigut akornuteqarnermit pitsaanerusumik nassuiarneqarsinnaassasut (soorlu ersiortarneq, misigissutsikkut paatsiveerunneq imaluunniit inuttut kinaassutsimik paatsiveerutsitsineq).

ADHD-mut peqqutaasut

Ilisimatuut akornanni isumaqatigiinneqarpoq ADHD nappaataasoq inunnguutaalluni, inuup sannaanit aallaaveqarnerusut. Inuup sannaani ataasiinnaq taama malunniuteqarnermut "akisussaangilaq". Akerlianik meeqqap angajoqqaami sannaanik assigiinngitsunik arlalinnik kingornussaqarpoq, ataatsimut isigalugit meeqqamik ajornartorsiortitsisut. Imaangilarli angajoqqaat namminneerlutik ADHD-ertut, ilaalli taamaattarput. Angajoqqaat ilaasa imaassinnaavoq ADHD-mi malunniutit imminneersut ilisarisinnaasaraat imaluunniit ilaqttani allani.

Inuup sannaani akisussaasut ilaat suususerneqalerput. Tamatuma nassataraa qaratsap sannaasa ilaat tamakkiisumik atuutinngitsut, ilaatigut misigissutsikkut atuuffiit kiisalu iliuuseqarnissamut atuuffiit sakkukillisarlutik aquneqarsinnaallutillu.

Stoffit pingaarutillit marluk, qaratsami celle-t akornanni ataqatigiissitsinermik qulakkerinnittut tassaapput dopamin aamma noradrenalin. Eqqarsaatersuutigineqarsimavoq meeqqat ADHD-mik nappaatillit qarasaanni stoffinik taakkunin-

nga pigisaat annikillisimasut. Tamannali ilumoornersoq ilisimatuussutsikkut suli uppernarsaaserneqarsimangilaq.

Siusinnerusukkut eqqarsaatigineqartarpoq meeqqat peroriartornera tamatumunnga pingaarutilimmik sunniuteqartoq. Ullumikkulli upernarsineqarpoq, ilaatigut marlullissanik misissuinerit tunngavigalugit, pissuesit kingornunneqarsimasut pingarner-saasut. Tamannalu toqqaannangitsumik takuneqarsinnaavoq ADHD ilaqtariinni atugaaneratigut.

Uppernarsarneqarnikuunngilaq inooqatigiinnikkut atukkat pitsaangitsut, meeraanerup nalaani ilaqtariinni toqqissismannginneq assigisaalluunniit ADHD-mut kingornussarsaqarnissamut ilimanaateqangitsut meeqqani ADHD-mik pilersitsisartut.

Anaanaasoq naartunermi nalaani imigas-samik ajornartorsiuteqarsimappat meeqqap ADHD-mik nappaateqalernissaa aarlerinarnerulersarpoq. Aammattaaq naartunerup nalaani pujortartarnek aarlerinaqu-titaqarpoq.

ADHD-p atugaanera

Nunat arlallit misissuinerini nalilerneqarpoq, meeqqanit tamanit atuartuusunit 2-5%-ii ADHD-rtoqartoq, uniffeqannginneq malussarinnikkullu ajornartorsiutit atuullutik. Tamatuma assigaa klassimi ataatsimi ikinnerpaamik meeraq ataaseq.

Isumaqartoqarsimavoq nukippiaqqat niviarsiaqqanut naleqqiullutik pingasoriaatip missaannik ADHD-mik eqqorneqartartut. Kisitsilli tamanna qularnarpoq, ilisimatusarnerni nukappiaqqat artornartorsiutaat qitiutinneqartarsimmata, niviarsiaqqallu ajornartorsiutaat annikinnerusumik nassuiarneqartarsimmata. ADHD-p suaassuseq tunngavigalugu atuunna annertunerusumik misissuiffiqineqarnissaa pisariaqarpoq.

Ilisimaviuk

Klassini tamani meeraqartoq ataatsimik ADHD-qartumik?

Niviarsiaqqat nukappiaqqallu ADHD-ertut ajornartorsiutaat assigiinngitsuummata?

ADHD kingornuttagaammat?

ADHD-mik katsorsaaneq

ADHD-p meeqqat ataasiakkaat kisiisa eqqortanngilai, aammali meeqqap ilaqutari-sai tamaasa annertuumik eqqortarlugit. Meeqqap ajornartorsiutaasa avatangiisit meeqqap ulluinnarni avatangiisit najortaganik aamma sunniuteqartarpoq. Taamaammatt katsorsaaneq iluatsissappat aallaaviusariaqarpoq meeqqat ajornartorsiutaanik ataatsimoortumik paasinnitsitsinissaq, kiisalu meeraq qanoq pitsaanerpaamik tapersersorneqarnissaanik paasinninnissaq. Meeqqap sammisaqataaffigisaminik iluatsitsisutut misigiguni, ulloq puullaqaqinanginnerusutut misigissavaa. Taamaalilluni meeqqap ajornartorsiutiminit aniguisinnaanerulissaaq imaluunniit al-lamut saasarluni.

Nersualarneqarnissamik pisariaqartitsineq

Meeqqat tamarmik nersualarneqarneq qiiimmassarneqarnerlu inerisaatigisarpaat – meeqqalli ADHD-iillit immikkut ator-fis-saqartittarlugu.

Meeraq ADHD-rtoq innarluuteqarluni imaluunniit peroriartornermi akornuteqarluni inunngortarpoq, ullup ataatsip ingerlanerani amerlasuunik ajornartorsiuteqartarluni. Tamatuma kingunerisaanik meeraq ajorsarfinnut pulasarpog immi-nut tatigineranik annikillisisartunik. Taammat-tumik pingaaruteqarpoq inersimasut tamarmik meeqqamik najuinnittut innarluutaannik paasinninnissaat, tapersersornis-saanillu eqqumaarinniffiginnissallutik.

Ulluinnarni aaqqissuussineq

Meeraq ADHD-rtoq ulluinnarni paasinar-tumi atugarissaarnerusarpoq. Susoqaler-nissaa paasinarlunilu ersarissog. Taamaammatt malittarisassat erseqqillutillu ajornaattariaqarput, ingerlaatsit ileqqullu aalajangersimassallutik, soorlu aalajangersimasumik neriffeqartarlutik innartar-feqarlutillu. Meeqqap ajornartorsiutiminik akiuinissaminik pikkorinnerulernissaanut asaneqartutullu misiginissaanut tapersersortariaqarpoq.

Atuarfimmi meeqqerivimmilu meeraq ilik-karnissaminut ajornartorsiuteqalernissaa aarlerinarnersarpoq, kiisalu qinngasartinnissaminut meeraqatiminillu allanit ajattorneqarnissaminut. Taamaammatt ilinniartitsisut perorsaasullu nukissaqar-nissaat aallussinissaallu pisariaqarpoq, meeqqap ajornartorsiutaanik paasinnillu-tik, imaanngitsoq "meeraq naalanngitsut" nalilerlugu.

Meeraq ADHD-rtoq nipinit sunniutinillu allanit akornusersorneqakkajuttarpoq. Taamaattumik iluaqutaasinnaavoq meeraq kisimiilluni issiappat imaluunniit ilinni-artitsisup eqqaani nipaanneruffiusartumik issiappat. Ulloq atuarfiusog aaqqissuun-neqarsimassaaq, sunik pisoqassasog meeqqap paasisimaguniuk atugarissaar-nerussalluni. Klassimi susoqarnissaa ilin-niartitsisup nalunaarutigippagu, meeqqat ADHD-rtut oqaatigisap uterneqarnissaa pisariaqartittarlugu.

Meeqqat ilaat ingerlalluarnerusarput ikit-tunnguit akornanniillutik, immikkut taper-

sersorneqarnissaq atuartinneqarnissarluni periarfissaasarluni kiisalu unikkallartarnissamik periarfissaqarnerusarluni. Eqqarsarluarnissamimmi ajornaatsumik takkuttanngitsumi imminut tinneraarnissaq qasuarnartarmat.

Suleqatigiinneq tapersersuinerlu

Angajoqqaat, perorsaasut, ilinniartitsisut kommuniillu isumaginnittoqarfiata akornanni pitsaasumik toqqissisimasumillu suleqatigiinnerat meeqqap peroriartorneranut tunngavissaavoq pitsaalluinnartoq. Ilaqutariit sulianik samminnittartuata siusinaartumik ajornartorsiutit ilisimaleersimappagit, kingusinnerusukkut ajornaanerumik suleqatigiinneq aallartinneqarsinnaavoq, soorlu atuarfimmi perorsaanikkut immikkut ikiorteqarneq aamma/imaluunniit meeqqerivimmi, ilaqutariinnik oqilisaaneq il.il. Taamaammatt pivusorsiorpoq suliaassanik samminnittartuq ilisimatinnegarsimappat, soorlu meeqqamik naliliinermut atatillugu.

Ilisimaviuk

Meeqqat ADHD-rtut kukkusumik ilioqqissimagaangamik aliasuutigisaraat?

Meeqqat ADHD-rtut arlaannik soqutigisaqaraangamik aallussinissaq eqqarsarluarnissarluni pikkoriffigisaraat?

Meeqqat ADHD-rtut nakorsaatiit iluaqutigisinnaagaat?

Nakorsaatinik katsorsaaneq

Iliusissat qulaani taaneqartut ikiuinermi tapersersuinermilu meeqqamut naammanngippata, artorsaataalu suli ajornartorsiutaappata, soorlu atuarfimmi ilikkarniarneri aamma/imaluunniit meeqqanik allanik inooqatigiinninnera, nakorsaatinik katsorsaaneq periarfissaavoq.

Pingaaruteqarpoq angajoqqaat, meeraq aamma atuarfik/paaqqinnittarfik nakorsaatiit pillugit, taakku sunniutaat, kingunerlutsitsisinnaaneri pillugit pitsaasumik ilisimatinnegarnissaat kiisalu nakorsaatiit allanik nakorsaasiinermi allatut sunniuteqarsinnaanerat pillugit paasisitsinissaq. Ilisimatuussutsikkut misissuinerit arlallit takutissimavaat, meeqqat ADHD-rtut nakorsaatiitortitaasut 70-80%-iisa missaat tulluurtumik sunniutigisaraat. Meeqqat ADHD-rtup nakorsaatinik katsorsarneqarnissaa immikkut ilisimasallit nakorsaatiitortinnissaa aalajangertarpaat.

Misissuinerit ikittuinnaapput meeqqat nakorsaatiitortinnegarnertik qanoq misigisarnerat pillugu kiisalu nakorsaatiitortitaaneq ataatsimut isigalugu. Aamma nakorsaatiit taama ittut eqqarsaatigineqarput. Misissuinerit meeqqat namminneq aperineqarfigisimasaanni takutitsipput, meeqqat amerlanersaat misigisaraat nakorsaatiit sunniuteqartut, atuinnaarissaallu kissaatingaat.

Nakorsaasersuiermi kingunerlutsitsisarnertit pillugit paasisutissiisutigineqartut tassaapput nererususseeruttarneq, sinisinnaajunnaartarneq niaqorluttarneq.

Misissuineq naliliinerlu

Meeraq nalinginnaasutut inuunersoq pillugu qaqugukkut ilisarnaatai piginnaanerilu nalilernissaannut killissat inissinnissaat, kiisalu nalinginnaasunit allatut inuuneqarnersoq qaqugukkut paasineqassanersut ajornakusoorsinnaavoq. ADHD-mik naliliinnaanermut tunngaviusumik aallaaviusooq tassaavoq, meeqqap malunniutai meeqqamut imminut taassumalu avatangiisiinut ulluinnarni ajornartorsiortitsingaatsiarloq. Pingaaruteqarporli eqqaamassallugu meeqqat assigiinngissuteqarmata. Aamma meeqqat ADHD-rtut taamaapput. Malunniutai, ilisarnaatai qanorlu inissisimaneri nikerarsinnaapput.

Suliaqarfiit akimorlugit naliliineq

ADHD kisiat nalilissallugu immikkut itturnik misissuinerinik, aaviisarnernik imaluunniit tarnip pissusiinik misiliinerit pigineqanngillat. Naliliinerit aallaavigisarpaat suliaqarfiit akimorlugit misissuinerit kiisalu angajoqqaanik meeqqamillu oqaloqatiginnittarnerit. Suliaqarfiit akimorlugit misissuinerit ilaapput, meeqqap peqqisutsikkut inissisimanera pillugu nakorsat misissuinerisa, timikkut periarsinnaassusia, attaveqarnikkut eqqarsarsinnaassutsikkullu piginnaasaasa saniatigut, tassaapput meeraq allanik nappaateqarner-

soq artornartorsiutaanik nassuiaataasinnaasut nalilersortarneri. Nalilersuinermutaaq ilaapput tarnip pissusianik misissuineq, ilaatigut meeqqap aallussisinnaassusia, inoqatit tungaannut eqqarsarsinnaassusia, ajornartorsiutinik iluarsinninnaassusia, ilikkarsinnaassusia eqqaamasaqarsinnaassusialu kiisalu inooqatigiinnikkut eqqarsarsinnaassuseqarneq paasinninnaassusialu misissorneqartarlutik.

Misissuinermit aamma ilanngunneqartarpoq meeqqap naartuunermi nalaani erniuneraniluunniit arlaanik pisoqarsimanersoq taama malunnaateqarneranut peqqu-taasinnaasunik. Taamattaq meeqqap inunngornerminit misissuinerup tungaannut peroriartornerata nassuiaatigineqartarluni, soorlu nappaatit ilaqutariissutsumullu tunngasut meeqqap artornartorsiorneranut nassuiaataasinnaasut.

Meeqqattaq paaqqinnittarfimmi, atuarfimmi il.il. ulluinnarni inuunera pillugu paasiniarneqartarpoq. Paasissutissat tamakku meeqqap angerlarsimaffianut, atuarfianut aamma/imaluunniit paaqqinnittarfianut pulaarnermik ilaneqarsinnaapput, malinnaaffigineqartarluni meeqqap ajornartorsiutai sumiiffinni assigiinngitsuni atuuttarnerisut.

Meeqqat ADHD-rtut amerlissappat?

Pissutsit amerlaqaat meeqqat qanoq amerlatigisut ADHD-mik nalilerneqartarnerinut sunniuteqartartut. Naliliinermi najoqqutassat ilagaat meeqqap akornuser-sorneqarneri meeqqap artornartorsiorneranut annertuumik pingaaruteqartut kii-salu inooqatigiinnikkut ilikkarsinnaanikkullu atuuffii annertuumik ajortissimassasut.

Atuarfimmi paaqqinnittarfimmilu atukkat nammineq ilikkarnissamut imminullu aqunnissamut akisussaaffimmik piumasaqaatitaqartut, atuarfimmi klassimi/paaqqinnittarfimmi meeqqat amerliartuinnarluni, meeqqanut ADHD-rtunut amerlanernik misilitassarsiffiupput, taamallu annertuumik artorsaateqalernissaannut aarlerinarsaallutik.

Inuiaqatigiit aamma inuuffigaagut paasisutissanik, sunniutinik, toqqagassanik sammisanilu allannguinnissat amerliartuinnartut immikkoortiternissaannut piumasaqaateqarfiusumi, taamaalilluni pisuni assigiingitsuni arlalinni maluginiagassatsinni atuuffitsinnilu allannguisinnaassalluta. Ilutigitillugu ilaqutariit meerartallit ullumikkut puullaqinerupput piffissaalatsisarlu-

tillu, tamakkulu peqqutigalugit ilaqutariit ilaasa ullup ingerlanerani meeqqaminnik tapersersuissallutik piffissakilliornerulerlutik.

Ullumikkut nakorsat, meeqqanik inuusutunillu tarnikkut katsorsaasartut, psykologit, ilinniartitsisut perorsaasullu akornanni ADHD pillugu ilisimasaqarnerulersimallutillu paasinninnerulersimapput. Ullumikkut aamma psykiaterinik/psykologinik ikiortisarsiorinissaq paqumigisaannginnerulersimavoq, ilutigitillugulu qangamut naleqqiullugu katsorsaannissamut periarfissat pitsaaningorsimallutik.

Ataatsimut isigalugu pissutsit tamakku peqqutaaqataapput meeqqat ADHD-mik nappaatillit amerlanerit paasineqartalersimapput, meeqqallu ADHD-rtut amerlanerusut ajornartorsiuteqarlutik.

Meeqqat ullumikkut siunissamilu atugaat oqallisigissallugu peqqutissaqarpoq. Meeqqanulli ADHD-mik nappaatilinnut maanna ima artorsaateqartigisunut, katsorsartinneqarnissaminnik pisariaqartitsisunut iluaqutaasinnaanngilaq.

Meeqqat ADHD-llit inersimasunngorangata

Meeqqat tamarmik ajornartorsiutit ADHD-mik aallaavillit inersimasunngoriartornerminni qaangertanngilaat. Meeqqat affaasa missaat inuusuttuaranngoriartornerup ingerlanerani malunniutaat annikilliarortarput, malunniutitut naliliissutit atorunnaariartorlutik. Taamaattorli malunniutit ilaat suli misigisarlugit.

Erseqqissumik akineqarsinnaanngilaq sooq meeqqat ilaat peroriartortartut inuusuttut inersimasutullu malunnaartumik ajornartorsiutaarukkiartortarlutik. Misisuinerit ilaasa takutikkallarpaat meeqqat ilaqtariinni arlalinnik ADHD-mik atuiffiisuneersut, aamma inersimasunngornerminni ADHD-mik malunniutit atussallugit aarlerinaateqarnerusartut.

Inersimasuni ADHD meeqqanut naleqqiullutik allaanerusumik atuuttarpoq. Pingaartumik uniffeqannginneq timillu atorinnaanerani ajornartorsiutaat inersimasunngoriartornermi sakkukillisarput. Inersimasut ADHD-rtut maalaarutigisarpaat eqqissiveeruttarneq, oqaloqatigiinnermik aallussinissaq, oqalugiarnaq imaluunniit atuagaq aallutissallugu ajornartorsiutigisarlugu. Ilitsersuutit malinnissaat ajornakusoorutigisarpaat, isumaqatigiissutit piffissallu puigukkajuttarlugit.

Inersimasut ADHD-rtut meeqqatulli ADHD-rtutut eqqarsaqqaaratit iliuuseqartarput, taamallu misigissutsiminnik aqqukuminaatsitsisarlutik. Artorsaatit tamakku meeqqat atugaat ileqqulersornermikkut annertuumik ajornartorsiutigineri inersimasunut allatorluinnaq annertuunik kinguneqartarput. Ilaquttat, suleqatit allallu aklerleralugit isumaqatigiinngikkajuttar-

paat, eqqarsaqqaaratit ileqqulersuutimikkut sukataartaramik, oqaatigineqartut tusarnaqqaaragit paaseqqaaragillu iliuuseqartarlutik.

Inersimasut ADHD-mik nappaatillit ulluinnarni inuuniminnik pilersaarusiornissaq ajornartorsiutigisarpaat aaqqissuussissaa-lu nalornissutigisarlugu. Ilinniarnerminnik naammassinninnissartik ajornartorsiutigisarpaat suliffimminnilu ingerlaannarsinnaajunnaakkajullutik. Ulluinnarneq inuuneq akiuuffiusutut misigisarpaat, tinner-saarneqartuartutut misigalutik, suullu taamaasa eqiagilersarlugit.

Inersimasut ilaat malinnaanissaq ajornartorsiutigisarpaat. "Nipaannerusarput". Inuunertik ulluinnarnilu pisussat aaqqissuunnissaat ajornartittarpaat, sinna-tuaannartarlutik, ullullu ingerlanerani suli-assanut nukissaqarnissaq kajungissuseqarnissarlu ajornartorsiutigalugu, pingaartumillu suliassatut ileqquliutiinnakkat naammassiuminaatsittarlugit. Ajuallajasuusinnaapput puullaaqisutullu misigikkajuttarlutik.

Inersimasut amerlasuut ADHD-mik nappaatillit tarnimikkut allanik ajuuteqartarput, soorlu ersiorneq, nikallungarujussuarneq imaluunniit inuttut kinaassutsimik paatsiveerutsitsineq. Taamattaq arlaatigut aarlerinaateqartarput, soorlu atorner-luisunngornissaq, pinerluttunngornissaq kiisalu ajutoornerni ajoqusernerit.

ADHD pasitsaakkaanni

Meeraq ADHD-rsoralugu isumakuluutigigaanni, nakorsap meeraq meeqqanut inuusuttuaqqanullu psykiaterimut innersuussinavaa imaluunniit nakorsanut allanut immikkut ilisimasalinnut.

Taamattaaq saaffigineqarsinnaavoq sumiiffimmi perorsaanermik, tarnip pissusaanik siunnersuisarfik (PPR). Najugaa kommuni aqqutigalugu pissarsiarineqarsinnaavoq.

ADHD

Kalaallit Nunaanni Peqatigiiffik